

УДК: 811.111'38

ПОСОХОВА А. В.

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ТЕРМІНОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ВІДТВОРЕННЯ ФАХОВОГО КОНТЕКСТУ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

У статті розглядаються комунікативно-дискурсивні та лінгвостилістичні особливості вживання термінологічної лексики як продуктивного засобу відтворення фахового контексту на сторінках професійного роману, дослідження проведено на матеріалі роману А. Хейлі „Аеропорт”. Отримані результати показали, що термінологічна лексика допомагає авторові відтворити специфіку інституціонального середовища міжнародного аеропорту, а термінологічні одиниці складають основу лексичної бази вербалізації фахового середовища. У стилістично маркованому контексті художнього твору нейтральна термінологічна лексика набуває стилістичного забарвлення, що сприяє глибшому розкриттю теми роману й емоційному впливові на читача.

Ключові слова: фаховий контекст, термінологічна лексика, вербалізація фахового контексту, інформаційний простір, когнітивний механізм.

Посохова А. В. Терминологическая лексика как эффективное средство воспроизведения профессионального контекста в художественном произведении. В статье анализируются коммуникативно-дискурсивные и лингвостиллистические особенности употребления терминологической лексики как продуктивного средства воспроизведения профессионального контекста в романе, исследование проведено на материале романа А. Хейли „Аеропорт”. Полученные результаты показали, что терминологическая лексика помогает автору передать специфику институциональной среды международного аэропорта, а терминологические единицы составляют основу лексической базы вербаллизации профессионального контекста. В стилистически маркированном контексте художественного произведения нейтральная терминологическая лексика получает стилистическую окраску; такое ее употребление способствует как более глубокому раскрытию темы произведения, так и эмоциональному влиянию на читателя.

Ключевые слова: профессиональный контекст, терминологическая лексика, вербаллизация профессионального контекста, информационное пространство, когнитивный механизм.

Posokhova A. V. I. Terminological Lexis as an Effective Tool of Presenting Professional Context in Fiction. The article deals with the analysis of communicative, discursive, linguistic, and stylistic characteristics of the use of terminological lexis for representing the professional context in the novel “Airport” by A. Hailey. The cognitive mechanism of the professional context interpretation is in the reader’s reconsidering the events of the novel and understanding the behavior of characters based on learning the realities of the specific institutional environment. Detailed description of the specific nature of the institutional environment of the international airport, in which the events of the novel develop, is a characteristic feature of A. Hailey’s style of narration. The writer is always near his reader explaining carefully the realities of the professional world of the airport. The professional context is explicit. The terminological lexis of this professional sphere serves as the best explicator of the specific professional context. Thus, the verbal texture of the novel is rich in special lexis. In order to explain the complicated terms the writer and his characters use other terms, thus, expanding the lexical basis of the professional context explication. A variety of linguistic-and-stylistic means used by the author to reconstruct the professional world of the airport in the narrative includes bright comparisons, vivid epithets, exact and unexpected evaluations. The results of the analysis conducted have proven that terminological lexis is an effective tool of verbalizing the professional context in the novel “Airport” by A. Hailey. It helps the author to reconstruct the specific institutional environment of the international airport, to actualize the spacial, temporal and other factors of this complicated professional sphere. Terminological units make up the main part of the lexical basis of the professional world contextualization in the novel. In the stylistically marked context of the novel neutral terminological lexis gets stylistic coloring, which intensifies the emotional influence on the reader.

Key words: professional context, terminological lexis, verbalization of professional context, informative space, cognitive mechanism.

Дослідження проведено на матеріалі роману А. Хейлі “Airport” [Hailey 1968], що відзначається ретельною реконструкцією автором фахового середовища. Аналіз текстури роману дає можливість прослідкувати особливості контекстуалізації фахового середовища на основі термінологічної лексики, яка структурує мовну тканину цього роману. **Об’єкт** дослідження – фаховий контекст професійного роману А. Хейлі “Airport” у його мовній репрезентації. **Предметом** вивчення є лінгвостилістичні та комунікативно-дискурсивні аспекти функціонування термінологічної лексики як засобу вербалізації фахового контексту у професійному романі. **Метою** дослідження є виявити особливості вживання термінологічної лексики для вербалізації фахового середовища в професійному романі, що обумовило вирішення таких завдань: здійснити аналіз мовної бази вербалізації фахового контексту в професійному романі, визначити роль термінологічної лексики в об’єктивації фахових реалій інституціонального середовища та проаналізувати прагматилістичні особливості функціонування термінологічної лексики в стилістично маркованому художньому тексті.

Твори письменника вже ставали об'єктом лінгвістичних досліджень. Так, О. М. Данильчук, віддаючи належне повазі письменника до зображення деталей в оповіді, визначає його творчий метод як метод «фактографічного реалізму» [Данильчук 2009, с. 56]. Т. Г. Нікітіна й А. Н. Павлова кваліфікують твори А. Хейлі як «своєрідний різновид романтики в професійно-виробничій сфері, що ґрунтується на технологіях і побуті» [Никитина, Павлова 2016]. Частіше твори А. Хейлі входили до складу мовної бази дослідження разом із творами інших письменників, для прикладу: О. М. Островська досліджувала особливості лінгвістичної реалізації дієслівних засобів категорії оцінки в художньому тексті з урахуванням категорії модальності як корелюючого поняття на матеріалі американської прози, долучивши до аналізу і роману А. Хейлі [Островська 1994].

Ю. В. Жаманова розглядає проблеми адекватності міжмовної передачі термінологічної і авіаційної лексики на матеріалі роману А. Хейлі "Airport" [Жаманова 2015]. Аналізуючи особливості перекладу спеціальної лексики роману, вона вирізняє відмінності в використанні термінів у спеціальному та художньому тексті: «Відзначимо, що на відміну від спеціального тексту, розрахованого на відповідну аудиторію, терміни та професіоналізми в художньому тексті виступають стилістичним засобом, що використовується автором для 'занурення' читача у відповідне середовище, і не передбачає наявності у читача спеціальних знань» [Ibid, с. 57]. Таким зануренням читача у відповідне середовище і відповідає амбітне завдання, яке ставив перед собою А. Хейлі перед написанням кожного нового роману: максимально реалістично відтворити на сторінках твору життя і діяльність певного фахового середовища.

Н. Л. Московська та М. О. Мацаєва досліджували жанрову специфіку романів А. Хейлі *Final Diagnosis*, *Airport* та *Hotel*, на їхню думку терміни в текстах цих романів утворюють медичне, авіаційне та готельне термінологічні поля [Московская, Мацаева 2013]. Дослідниці окреслили лінгвістичні аспекти жанрової специфіки виробничого роману, визначивши, що основну роль відіграють термінологічні поля сфери професійної діяльності, які вільно співіснують і функціонують у тексті разом із загальноживаною лексикою. К. О. Керер [Керер 2011] зосередила увагу на вивченні особливостей реалізації концептосфери «професійна діяльність» у сучасному виробничому романі на матеріалі романів А. Хейлі, Д. Лоджа та їхніх перекладів на засадах лінгвокультурології.

Для професійного роману важливою є категорія інформативності. Інформаційний простір професійного роману є фахового орієнтованим. При введенні в інформаційний простір професійного роману понять фахового світу з супровідними коментарями, що є характерною ознакою авторського стилю А. Хейлі, відбувається розширення смислу художнього тексту за рахунок «семантичних прирощувань» [Гальперин 1981, с. 24]. О. О. Селіванова вирізняє інформаційний простір автора та читача, між якими існує певний інформаційний баланс, що відзначається стратегією інтерактивності автора бути зрозумілим читачем, та стратегією інтерактивності читача зрозуміти автора, кваліфікуючи інформативність «як текстово-дискурсивну категорію, що відображає взаємодію інформаційних просторів усіх модулів дискурсу та забезпечує інформаційний баланс інтерактивності адресанта та адресатів на основі тексту» [Селіванова 2002, с. 208].

У професійному романі А. Хейлі інформаційний простір відзначається домінуванням фахово-детермінованої інформації, що вводить читача в світ інституціонального середовища, в якому розгортаються події роману. Образ аеропорту, тема розвитку авіації, необхідність співмірного розвитку як повітряного флоту, так і наземної техніки та служб, потреба у системних змінах у галузі авіаперевезень – ці та інші теми бентежать головних героїв роману, вони в центрі уваги автора, на них він звертає увагу вдумливого читача.

Зовсім недавно, менше ніж п'ять років тому, цей аеропорт вважався одним з найкращих та найсучасніших у світі. Сюди приїздили делегації, що оглядали його з захопленням – *Less than a lustrum ago, the airport was considered among the world's finest and most modern. Delegations inspected it admiringly*. Політики говорили про лідерство в авіації та символ ери реактивних літаків – *Civic politicians were given to pointing with pride and would huff and puff*

about "air leadership" and "a symbol of the jet age." Сьогодні політики також помпезно висловлюються, проте, підстав для цього набагато менше – *Nowadays the politicians still huffed and puffed, but with less reason.* Більшість людей так і не зрозуміли, що міжнародний аеропорт Лінкольна подібно до великої кількості інших великих аеропортів все більше занепадав, перетворюючись на вибілену гробницю (*sepulcher* – могила, гробниця; склеп): *What most failed to realize was that Lincoln International, like a surprising number of other major airports, was close to becoming a whited sepulcher.* Сумне й урочисте порівняння колись потужного аеропорту із вибіленою гробницею символізує і славне минуле, і відсутність прогресу (життя) в теперішньому. *Mel Bakersfeld* вважає таке порівняння влучним, оскільки недоліки в роботі аеропорту були серйозними та системними, проте, завдяки тому, що вони не були в полі зору громадськості, тільки працівники аеропорту знали про них: *Mel Bakersfeld pondered the phrase whited sepulcher while riding in darkness down runway one seven, left. It was an apt definition, he thought. The airport's deficiencies were serious and basic, yet, since they were mostly out of public view, only insiders were aware of them.*

І сьогодні аеропорт справляє велике враження, якщо взяти до уваги лише його термінал: *Judged by its terminal alone, the airport was still spectacular.* Недоліки, проблемні місця у його роботі пов'язані із функціонуванням наземних зон і служб, у першу чергу, це зльотно-посадкові смуги та дорожні розв'язки: *Where its deficiencies lay were in operating areas, notably runways and taxiways.* Мало хто з 80 тис. пасажирів, що щоденно прилітали та відлітали з аеропорту, усвідомлювали наскільки стан злітно-посадкових смуг не відповідав нагрузкам, що на них припадали: *Few of the eighty thousand passengers who flew in and out each day were aware of how inadequate — and therefore hazardous — the runway system had become. Even a year previously, runways and taxiways were barely sufficient; now, they were dangerously over-taxed. In normally busy periods, on two main runways, a takeoff or landing occurred every thirty seconds.*

Вживання емоційно забарвлених, оцінних за своєю семантикою прикметників і прислівників передає стурбованість Мела незадовільним станом розвитку аеропорту та сприяє формуванню емоційної реакції читача: *inadequate and therefore hazardous runway system; barely sufficient and over-taxed runways and taxiways.* Цьому сприяє і вживання контрасту: 1) тільки поодинокі пасажирів із 80-тисячного натовпу, що щоденно послуговується послугами аеропорту усвідомлюють глибину його проблем; 2) неспівмірність того, що відбувається у просторі із часовими рамками подій – літаки сідають і злітають кожні тридцять секунд на двох основних злітно-посадкових смугах: *on two main runways, a takeoff or landing occurred every thirty seconds.*

Привертає увагу повага автора до людини праці, що знаходить своє безпосереднє відображення у доборі мовних засобів для опису роботи професіоналів. Розглянемо, як письменник описує роботу снігоочисного підрозділу аеропорту, продуктивно використовуючи прямі та непрямі порівняння.

Автотранспортний підрозділ, що здійснює снігоочисні роботи – *runway snow teams* – самі працівники аеропорту поетично порівнюють із *Conga Line* (латино-американським танцем африканського походження, в якому танцюючі утворюють одну лінію типу струмочка): *Airport men called the group a Conga Line*, тому що подібно до лінії танцюристів транспортна колона потужної снігоочисної техніки має і голову, і хвіст, і тулуб, і відповідний антураж та просувається злітно-посадковою смугою із хореографічною точністю: *It had a head, a tail, a body, and an entourage, and it progressed down a runway with the precision of choreography.* На чолі колони її начальник, котрий є старшим бригадиром відділу матеріально-технічного забезпечення аеропорту – *a convoy leader was the head; he was a senior foreman from airport maintenance.* Голова колони пересувається за кермом автомобіля яскраво-жовтого кольору, цього кольору вся техніка в колоні – *and drove an airport car — bright yellow, like all other equipment in the Line.* Він визначає швидкість руху колони, яка, зазвичай, висока – *the leader set the Conga Line pace, which was usually fast.* У

нього дві рації для постійного зв'язку з управлінням снігоочисної служби й авіадиспетчерським контролем – *he had two radios and remained permanently in touch with the Snow Desk and Air Traffic Control*. Голова колони використовує кольорові світлові сигнали для дистанційного керування машинами: зелене світло значить *збільшити швидкість*, жовте – *так тримати*, червоне – *зменшити швидкість*, яскраво-червоне – *зупинитись*: *by a system of lights, he could signal drivers following — green for "speed up," amber for "maintain pace," red for "slow down," and flashing red for "stop."*

За головою колони рухається водій, котрий, подібно до першої скрипки оркестру, веде першу снігозбиральну машину – *Behind the convoy leader, its driver, like an orchestra's first violinist, was the number one plow <...>*. За першою снігозбиральною машиною, праворуч рухається друга снігозбиральна машина – *To the rear of number one plow, and on its right, was number two. The first plow heaved the snow aside; the second accepted the load from the first and, adding more, heaved both lots farther*. За ними йде сніговий комбайн *Snowblast* потужністю у 600 кінських сил і вартістю у 600 тис. доларів – *Then came a Snowblast, in echelon with the plows, six hundred roaring horsepower strong. A Snowblast cost sixty thousand dollars and was the Cadillac of snow clearance* – його автор називає кадилаком снігозбирання, що всмоктує/поглинає сніг, зібраний снігозбиральними машинами та укладає його за посадовою смугою у формі величезної арки, яку створити під силу лише Геркулесові – *With mighty blowers it engulfed the snow which both plows piled, and hurled it in a Herculean arc beyond the runway's edge*. У другій колоні праворуч ще дві снігозбиральні машини та один комбайн – *In a second echelon, farther to the right, were two more plows, a second Snowblast*.

За снігозбиральними машинами та комбайнами рухались грейдери – п'ять у лінії, що підбирали найменші купки снігу, залишеного снігозбиральними машинами – *After the plows and Snowblasts came the graders—five in line abreast, with plow blades down to clear any mounds the front plows missed*. Грейдери тягнули щітки, що обертаються, кожна з яких мала шістнадцять футів у ширину та приводилась у рух автономним дизелем – *The graders towed revolving brushes, each sixteen feet wide and independently diesel powered*. Щітки відчищали поверхню злітно-посадкової смуги подібно до жахливих величезних мітел – *The brushes scoured the runway surface like monstrous yard brooms*.

За ними йшли піскоструминні машини – *Next were sanders*. Три неповороткі чотириколісні вантажівки (аббр. *FWD* позначає *four-wheel drive*) з бункерами піску, кожен з яких вмщав 14 куб. ярдів піску, рівно розпоршували пісок – *Where the eleven vehicles ahead had cleared, three hulking FWD trucks, with hoppers holding fourteen cubic yards apiece, spread sand out evenly*. Цей пісок був особливим – *The sand was special*. На всій іншій території аеропорту, де ходили люди, пісок містив сіль, що сприяла таненню льоду – *Elsewhere around the airport, on roadways and areas which the public used, salt was added to the sand as a means of melting ice*. Натомість, сіль ніколи не використовували в льотних зонах аеропорту, оскільки вона викликала корозію металу та зменшувала термін його використання, тож до літаків ставились із більшою пошаною, ніж до автомобілів – *But never for aeronautical areas. Salt corroded metal, shortening its life, and airplanes were treated with more respect than cars*. У кінці колони йде замикаючий: *last in the Conga Line itself — "tail-end Charlie"*, котрий є заступником голови колони та їде у другому автомобілі – *was an assistant foreman in a second car*. Його робота полягає у тому, щоби слідкувати за збереженням порядку слідування колони, щоби ніхто не відстав тощо – *His job was to insure that the line stayed intact and to chivvy stragglers*. Він підтримує постійний радіозв'язок із начальником колони, котрого часто і не видно із-за снігу або темряви – *He was in radio touch with the convoy leader, often out of sight ahead in snow and darkness*.

У подальшому в оповіді часто використовуються короткі вирази подібні до: *a rolling Conga Line, the Conga Line slowed and stopped*. Після попереднього докладного та яскравого опису складу та роботи автотранспортної служби снігоприбирання цілком достатньо

короткої згадки – *the Conga Line* – для того, щоби відтворити в пам'яті читача злагоджену роботу снігозбиральної команди.

Таким чином, когнітивний механізм фахового контексту роману А. Хейлі полягає у переосмисленні читачем подій роману та розумінні поведінки персонажів через пізнання фахових реалій специфічного інституціонального середовища, що наповнює оповідь новим змістом. Велику роль в ефективності впливу письменника та його оповіді на читача відіграє не тільки дбайливе відтворення на сторінках роману фахових реалій життя і діяльності великого міжнародного аеропорту, а й створення емоційно забарвленої атмосфери, яка, значною мірою, визначає зацікавленість читача. Багата палітра лінгвостилістичних засобів, за допомогою якої письменник відтворює фаховий світ аеропорту, включає яскраві порівняння, образні епітети, точні й несподівані оцінні судження. У багатій за своєю емоційною тональністю оповіді, що відзначається динамізмом і розмаїттям описаних подій, привертають увагу терміни та професіоналізми, що точно та яскраво зображують фаховий світ аеропорту та пояснюють його специфіку.

Отже, уважність до деталей, докладне відображення фахової специфіки інституціонального середовища, в якому розгортаються події роману, є характерними ознаками авторського стилю А. Хейлі, котрий завжди поруч зі своїм читачем, пояснюючи реалії фахового буття. Фаховий контекст у романі завжди експліцитний, найкращим експлікатором фахового контексту є термінологічна лексика. Відтак, мовна тканина твору заповнюється спеціальною лексикою. Для пояснення складних за семантикою термінологічних одиниць і професіоналізмів письменник або його герої вдаються до інших термінів, розширюючи мовну базу експлікації фахового контексту.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що термінологічна лексика виступає ефективним засобом вербалізації фахового контексту в романі А. Хейлі „Аеропорт”, допомагає авторові відтворити специфіку інституціонального середовища міжнародного аеропорту, об'єктивує просторові, темпоральні та інші фактори, що притаманні цій професійній сфері. Термінологічні одиниці складають основу лексичної бази вербальних маркерів контекстуалізації фахового середовища. У стилістично маркованому контексті художнього твору нейтральна термінологічна лексика набуває стилістичного забарвлення, що сприяє глибшому розкриттю теми роману й емоційному впливові на читача.

Перспективи подальших досліджень лінгвостилістичних особливостей відтворення фахового контексту професійного роману, загалом, і професійного роману А. Хейлі, зокрема, пов'язані з подальшим визначенням когнітивно-дискурсивних аспектів функціонування термінологічної лексики в мовній тканині твору, виявленням загальних жанрових особливостей професійного роману та впливові цих особливостей на палітру лінгвостилістичних засобів для адекватного відображення фахового середовища в творі як в контексті загальних тенденцій, так і особливостей індивідуального авторського стилю.

Література

- Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М. : Наука, 1981. – 138 с.
- Данильчук О. М. „Хейлі... – Феномен...” (до питання своєрідності художньої манери американського прозаїка ХХ століття) / О. М. Данильчук // Гуманітарний вісник НУК (Націон. ун-т кораблебудування): Зб. н. пр. – Т. 2. – Миколаїв : Ілліон, 2009. – С. 54-58.
- Никитина Т. Г., Павлова А. Н. Жанровая специфика профессионального романа в произведениях Артура Хейли // В мире науки и искусства: вопросы филологии, искусствоведения и культурологии: сб. ст. по матер. XLVIII междунар. науч.-практ. конф. № 5(48). – Новосибирск : СибАК, 2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://sibac.info/conf/philolog/xlviii/42164> – 15.03.2016.
- Островська О. М. Засоби мовної реалізації категорії оцінки (на мат-лі прози А. Хейлі та К. Кольєра) // Іноземна філологія. – Львів, 1994. – Вип. №107. – С.81-85.
- Жаманова Ю. В. Профессиональная речь в художественном тексте как объект межъязыковой передачи (на мат-ле лексики кабинного экипажа в романе А. Хейли «Аэропорт» и его русском переводе) / Ю. В. Жаманова // Вестник МГОУ. Серия : Лингвистика. – 2015. – № 2. – С. 56-64.
- Московская Н. Л., Мацаева М. А. К вопросу о жанровой специфике производственного романа (на мат-ле произведений Артура Хейли) / Н. Л. Московская, М. А. Мацаева // Вестник Челябинского гос. пед. ун-та. – 2013. – № 3. [Електронний ресурс] : <http://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-zhanrovoy-spetsifike-proizvodstvennogo-romana-na-materiale-proizvedeniy-artura-heyli> – 20.11.2016.

Керер К. А. Реализация концептосферы "профессиональная деятельность" в современном производственном романе : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. филологических наук : спец. 10.02.19 "теория языка" / Ксения Александровна Керер. – Челябинск, 2011. – 20 с.

Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации / Е. А. Селиванова. – К. : ЦУЛ, «Фитосоциоцентр», 2002. – 336 с.

Hailey A. Airport / A. Hailey. – Toronto : Bantam Books of Canada Ltd., 1968. – 10th print. – 502 p.

УДК: 811.11'342.9:398.21

ТАРАНЕНКО Л. І.

(Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»)

ПРОСОДИЧНЕ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЙНО-ПРАГМАТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АНГЛІЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ

У статті за результатами аудитивного й акустичного аналізу текстів англійської народної казки описано енергетичні особливості її просодичного оформлення. На основі використання кількісного *K*-критерію рівня емоційного і прагматичного потенціалів казки побудовано її типову енергограму. Традиційним методом лінгвістичної інтерпретації результатів дослідження встановлено інваріантну інтонаційну модель англійської казки, параметри якої описано в межах структурно-фабульних компонентів тексту та на їхніх стижах.

Ключові слова: англійська народна казка, структурні компоненти, фабульні елементи, аудитивний і акустичний аналіз, просодичні засоби, інваріантна інтонаційна модель, K-критерій рівня емоційного і прагматичного потенціалів, енергограма.

Тараненко Л. И. **Просодическое выражение эмоционально-прагматического потенциала английской народной сказки.** В статье по результатам аудитивного и акустического анализов текстов английской народной сказки описаны энергетические особенности ее просодического оформления. На основе использования количественного *K*-критерия уровня эмоционального и прагматичного потенциалов сказки в работе представлена ее типичная энергограмма. Путем использования традиционного метода лингвистической интерпретации экспериментальных данных исследования установлена инвариантная интонационная модель английской сказки, параметры которой описаны в пределах структурно-фабульных компонентов текста, а также на их стыках.

Ключевые слова: английская народная сказка, структурные компоненты, фабульные элементы, аудитивный и акустический анализ, просодические средства, инвариантная интонационная модели, K-критерий уровня эмоционального и прагматического потенциалов, энергограмма.

Taranenko L. I. **Prosodic Expression of an English Fairy Tale's Emotional-and-Pragmatic Potential.** The paper is a study of prosodic features of English fairy tales' oral actualization influenced by structural, functional as well as emotional and pragmatic factors, which are defined within the framework of a new functional-and-energetic approach to the research of phonetic phenomena. In the article on the basis of auditory and acoustic analyses of English folk fairy tales the author describes the energetic specificity of its prosodic organization. It introduces energygrams formed with the use of a quantitative *K*-criterion of the texts' emotional and pragmatic potentials as well as their typical intonation-and-energy patterns. Using the traditional method of linguistic interpretation of the obtained results the author substantiates invariant and variant intonation patterns of English fairy tales, whose parameters are described both within the text structural components and at their junctures. The author comes to the conclusion that a functional-and-energetic approach to the study of a complex interaction of emotional, pragmatic, semantic and structural factors makes it possible to present a comprehensive description of invariant and variant prosodic patterns of any type of texts on the basis of such fundamental linguistic categories as emotion, pragmatics, structure, and meaning.

Keywords: English fairy tale, structural components, plot elements, auditory and acoustic analyses, prosodic means, invariant intonation pattern, K-criterion of the texts' emotional and pragmatic potentials, energygram.

Характерною рисою сучасної лінгвістики є тенденція до оновлення її провідних парадигм за рахунок можливостей використання нового методологічно високопотенційного інструментарію міждисциплінарних досліджень. Не лишається осторонь цього і фонетична наука, у межах якої також з'являються нові теоретичні розробки, спрямовані на вирішення низки проблем вивчення природи й механізмів усного мовлення. За цих обставин зростає необхідність упровадження в наукову практику новітніх методів підвищення ефективності багатofакторного міждисциплінарного дослідження закономірностей взаємодії просодичних засобів актуалізації англійського мовлення. Особливої актуальності у зв'язку з цим набуває встановлення енергетичних характеристик просодичної реалізації різножанрових текстів на підставі обґрунтованого А. А. Калитою принципу збереження емоційно-прагматичного потенціалу висловлення [Калита 2013, с. 35].